

ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริตามกรอบแนวทาง อพ.สธ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการ สนับสนุนความร่วมมือกับเครือข่ายและชุมชนในท้องถิ่น เสริมสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการ การอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (ทรัพยากรกายภาพ ชีวภาพ และวัฒนธรรมและภูมิปัญญา) การดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ส่วนใหญ่เป็นงานต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา ผลลัพธ์จากการดำเนินงานในภาพรวมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรตามแนวพระราชดำริฯ ภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ และกรอบการสร้างจิตสำนึก โดยผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร ได้เพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างแสดงผลให้รองรับข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต และระบบการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อขยายขอบเขตในการให้บริการของระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ให้รองรับชุดข้อมูลการสำรวจข้อมูลโดยวิทยาศาสตร์ภาคพื้นเมือง รวมถึงประมวลผลและแสดงผลข้อมูลภูมิสารสนเทศเชิงพื้นที่ พัฒนา Application THBIF Journey ให้ครอบคลุมการดำเนินงานของนักวิจัย และนักสำรวจข้อมูล โดยวิทยาศาสตร์ภาคพื้นเมือง เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ที่มีข้อมูลความหลากหลายในระดับท้องถิ่น รวมทั้งการขยายความร่วมมือเพิ่มเติม โดยเชื่อมต่อข้อมูลหน่วยงานแล้วทั้งสิ้น ๒๗ หน่วยงาน หน่วยงานภายในประเทศ ๒๓ หน่วยงาน และหน่วยงานต่างประเทศ ๔ หน่วยงาน ในการให้บริการข้อมูลสืบค้นที่เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุงระบบโครงสร้างให้รองรับการเชื่อมต่อข้อมูลมีความพร้อมในการให้บริการข้อมูลในกลุ่มประชาชนสำหรับใช้ในการสืบค้นข้อมูล และสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ได้ดำเนินงานเพื่อรักษาสิทธิของชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ: การจัดทำกฎระเบียบ/ข้อบังคับเรื่อง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ จากทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น โดยรวบรวมและทบทวนผลการประเมินช่องว่างการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมของประเทศไทยตามพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม เพื่อนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการเสริมสร้างขีดความสามารถในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม (พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๓) ผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาคทั่วประเทศ รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาแผนเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม โดยการจัดประชุมรวมทั้งสิ้น ๕ ครั้ง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี นครศรีธรรมราช เชียงใหม่ กาญจนบุรี และกรุงเทพมหานคร การพัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์นกอพยพและใช้ประโยชน์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพอย่างยั่งยืน ในพื้นที่เครือข่ายนกอพยพปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองประสงค์ ที่จะช่วยผลักดันและขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์นกอพยพและใช้ประโยชน์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประชาชนในการอนุรักษ์นกอพยพ และ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยมีการจัดตั้ง “กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์นกอพยพ ตำบลคลองประสงค์” เพื่อขับเคลื่อนด้านการอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพ และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ต่อไปในอนาคต การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตก ในพื้นที่นำร่อง น้ำตกธารารักษ์ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก (ระยะที่ ๒) กิจกรรม: การขับเคลื่อนและติดตามการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘) มีการเสนอข้อมูลการดำเนินงานตามผังและแผนการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ การผลักดันพื้นที่น้ำตกธารารักษ์เป็นมรดกจังหวัด และมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่น้ำตกร่วมกันเป็นมรดกของพื้นที่ให้กับชุมชน และได้มีการผลักดันองค์การบริหารส่วนตำบลมหาวันให้เข้าร่วมโครงการ อพ.สธ. ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมหาวันสมัครเข้าร่วมโครงการ อพ.สธ. แล้ว และอยู่ระหว่างรอผลการสมัคร การพัฒนาความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าต้นน้ำวัง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นโครงการที่ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนในการอนุรักษ์ พื้นที่พุทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ในลักษณะชุมชนนิเวศที่มีการทำงานร่วมกันของบ้าน วัด โรงเรียน ในพื้นที่ ๒๙ หมู่บ้าน ๔ ตำบล โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับตำบล และได้จัดเวทีประชุมหารือวางแผนการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ในพื้นที่ป่า ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุ์พืชอาหารของชุมชน ประกอบด้วย ความหลากหลายของพันธุ์พืช สัตว์ และทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งทำให้เกิดหลักสูตรสร้างการเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพและกิจกรรมในโรงเรียน ได้แก่ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ หนังสือเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในป่า และแผนและวิธีการจัดกิจกรรมรณรงค์ในโรงเรียน การพัฒนาระบบนิเวศเชิงเกษตรในถิ่นที่อยู่อาศัยของพลับพลึงธาร จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา เป็นการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ทางนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำให้คงสภาพเหมาะสมต่อการดำรงอยู่ตามธรรมชาติ รวมทั้งการคงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ (Ecosystem Service) ของพลับพลึงธาร และมีการจัดกิจกรรมรณรงค์วันอนุรักษ์พลับพลึงธาร โดยมีกิจกรรมหลัก คือ ๑) การมอบรางวัลให้กับผู้ชนะการประกวดวาดภาพ ๒) การออกร้านสินค้าชุมชน โอท็อป นวัตกรรม ๓) ลานศิลปะ วัฒนธรรม-การเล่นพื้นบ้าน และ ๔) ชุมนิทรรศการเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จัดทำสื่อ และการพัฒนาข้อมูลพลับพลึงธารเพื่อการสื่อสารสาธารณะ โดยมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โครงการคือ facebook page โครงการชื่อ “พลับพลึงธาร FC: Water Onion, Forest and Conservation” <https://web.facebook.com//พลับพลึงธาร-FC> และจัดทำ E-poster ปลายองเพื่อนพลับพลึงธาร และแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ได้ดำเนินการเผยแพร่ “แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)” เพื่อให้หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกรอบทิศทางการทำงาน เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว สามารถนำไปบูรณาการและประยุกต์ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบูรณาการพื้นที่สีเขียวกับความหลากหลายทางชีวภาพ และใช้เป็นกรอบในการจัดตั้งงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป